

23/08

ROCZNICA PODPISANIA PAKTU RIBBENTROP-MOŁOTOW I TAJNEGO PROTOKOŁU DO TEGO DOKUMENTU. EUROPEJSKI DZIEŃ PAMIĘCI OFIAR REŻIMÓW TOTALITARNYCH

Od 2011 r. uroczyste obchodzimy Europejski Dzień Pamięci Ofiar Reżimów Totalitarnych. Jego celem, zawartym w „Deklaracji warszawskiej”, jest uczczenie pamięci milionów ofiar ustrojów totalitarnych. Data 23 sierpnia nawiązuje do podpisania porozumienia między przedstawicielami dwóch zbrodniczych reżimów, które zmieniły porządek XX-wiecznego świata.

Uroczyste podpisanie paktu o nieagresji. Ze strony Związku Sowieckiego dokument parafuje Władzisław Mołotow, minister spraw zagranicznych ZSRS. 23 sierpnia 1939 r. (domena publiczna)

PAKT DLA WOJNY

Porozumienie między rządami III Rzeszy i ZSRS przyczyniło się do rozpętania II wojny światowej. Pakt Ribbentrop-Mołotow z 23.08.1939 r., nazywany też zмовą Hitlera ze Stalinem, zawarty na kilka dni przed atakiem Niemiec na Polskę, przesądził o losie Rzeczypospolitej oraz Europy Środkowo-Wschodniej. Porozumienie stanowiło bezprecedensowe połączenie sił niemieckiego narodowego socjalizmu i sowieckiego komunizmu w celu zaprowadzenia nowego ładu w Europie. Dla milionów osób oznaczało to zagładę, a także uwięzienie i inne formy represji. Był to pakt dla wojny, z którego skorzystały obie strony.

Okolicznościowy łuk powitalny, który sporządzono z okazji wspólnej parady oddziałów Armii Czerwonej i Wehrmachtu na ulicy Unii Lubelskiej w Brześciu. 22 września 1939 r. (domena publiczna)

- umowna linia podziału Polski ustalona 23.08.1939 r. w Moskwie (pakt Ribbentrop-Mołotow)
- granica niemiecko-sowiecka ustalona 28.09.1939 r. w Moskwie (traktat o granicach i przyjaźni)
- granica Polski 1.09.1939 r.

KORZYŚCI DLA NIEMIEC

- Brak politycznych i militarnych przeszkód ze strony ZSRS do ataku na Polskę.
- Oslabienie broniącej się Polski, która została wzięta w kleszcze i zmuszona do obrony niemal na całej długości swoich granic.
- Wzmocnienie wojennej gospodarki poprzez miliony ton surowców przekazanych przez ZSRS w ramach umowy handlowej i uniezależnienie się od dostaw z Zachodu.
- Współpraca strategiczna z Armią Czerwoną.

KORZYŚCI DLA ZWIĄZKU SOWIECKIEGO

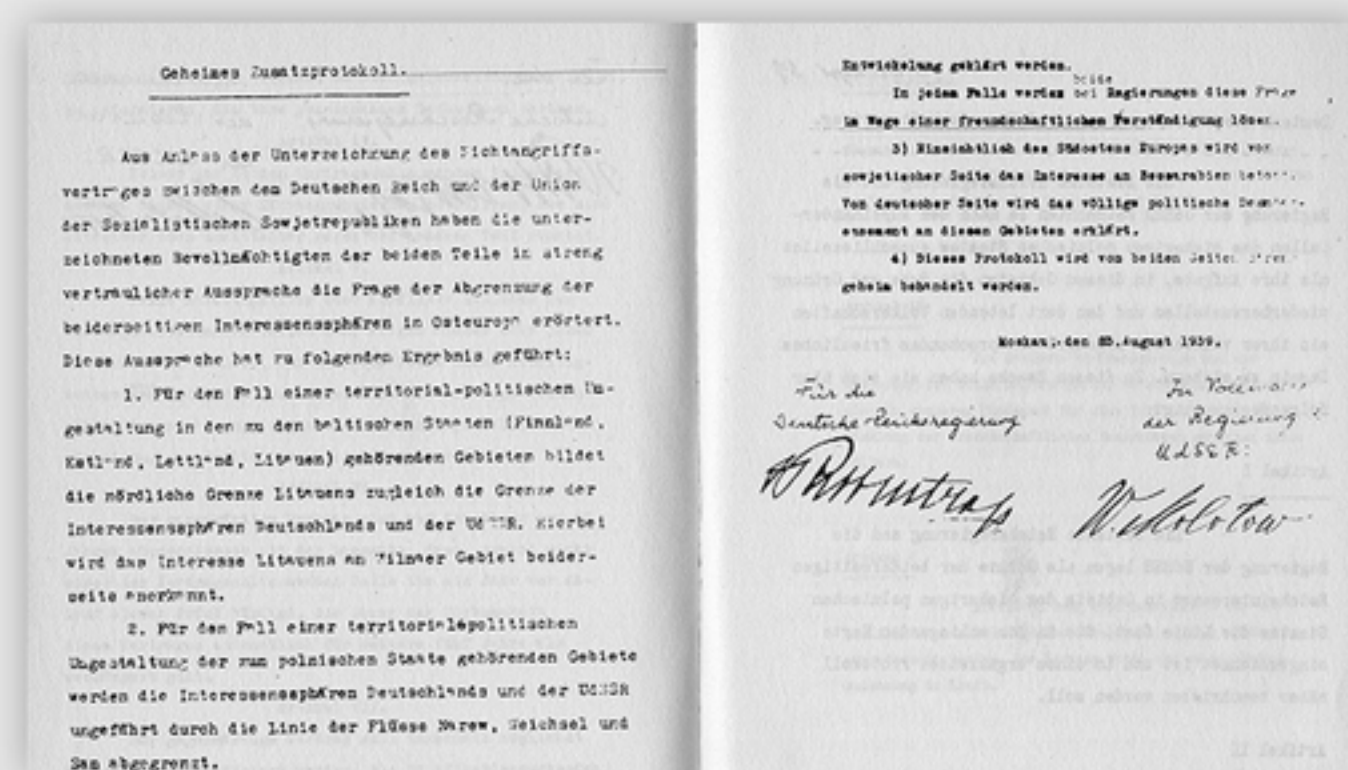
- Pretekst do „interwencyjnego” zajęcia wschodnich województw RP i wcielenia do ZSRS.
- Możliwość ekspansji terytorialnej na zachód, bez przeszkód ze strony Niemiec.
- Brak konieczności zawierania układów sojuszniczych przeciwko Niemcom z krajami Zachodu.
- Możliwość wzmocnienia własnych sił zbrojnych w czasie niemieckich działań na terenie Polski.

NIKTÓRE FORMY NIEMIECKICH REPRESJI WOBEC POLAKÓW

zakaz kształcenia na poziomie ponadpodstawowym	osadzanie w więzieniach, obozach koncentracyjnych i zagłady	aresztowania
przymuszanie do świadczeń materialnych i eksploatacja gospodarcza	prześladowanie duchowieństwa	wyroki śmierci bez prawa do sądu
wywózki na roboty przymusowe	wysiedlenia i konfiskaty majątków	pacyfikacje wsi
niszczenie ośrodków i dóbr kultury	germanizacja	

NIKTÓRE FORMY SOWIECKICH REPRESJI WOBEC POLAKÓW

przymusowe wcielenia do Armii Czerwonej	osadzanie w więzieniach i obozach pracy przymusowej
wysiedlenia i konfiskaty majątków	aresztowania
sowietyzacja	deportacje
wyroki śmierci bez prawa do sądu	ateizacja

TAJNY PROTOKÓŁ DO PAKTU RIBBENTROP-MOŁOTOW

Formalnie porozumienie między III Rzeszą a ZSRS miało charakter paktu o nieagresji. Tak naprawdę był to sojusz, który uczynił z Niemców i Sowietów sprzymierzeńców prawie na dwa lata. Rzeczywiste intencje przedstawicieli obu reżimów były lapidarnie wyrażone w czterech punktach tajnego protokołu dołączonego do paktu. W zasadzie sankcjonował IV rozbiór Polski, pozbawiał też niepodległości kraje bałtyckie, północną część Rumunii i Finlandię, dzieląc ich obszary na niemieckie i sowieckie strefy wpływów.

Tajny protokół do paktu o nieagresji między Niemcami a Związkiem Sowieckim. Ze strony III Rzeszy dokument podpisał minister spraw zagranicznych Joachim von Ribbentrop; w imieniu ZSRS podpis złożył Władzisław Mołotow, szef sowieckiej dyplomacji. 23 sierpnia 1939 r. (domena publiczna)

Defilada połączonych oddziałów niemieckich i sowieckich w Brześciu nad Bugiem. 22 września 1939 r. (domena publiczna)

Wizyta Władzisława Mołotowa (pierwszy z lewej) w Berlinie. Na dworcu kolejowym wita go Joachim von Ribbentrop (pierwszy z prawej). 12 listopada 1940 r. (NAC)

W wypadku terytorialnych i politycznych przekształceń na terenach należących do państwa polskiego granica stref interesów Niemiec i ZSRS przebiegać będzie w przybliżeniu po linii rzek Narwi, Wisły i Sanu. Kwestia, czy w obopólnym interesie będzie pożądanym utrzymanie niezależnego państwa polskiego i jakie będą granice tego państwa, będzie mogła być ostatecznie wyjaśniona tylko w toku dalszych wydarzeń politycznych. W każdym razie oba rządy rozstrzygną tę kwestię na drodze przyjaznego porozumienia.